

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Філософський факультет

Кафедра етики, естетики та культурології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заст. декана
філософського факультету
Дмитро НЕЛИДА
«31» серпня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРОФЕСІЙНА ТА КОРПОРАТИВНА ЕТИКА

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітня програма
вид дисципліни

10: Природничі науки
106: Географія
Магістр
політична географія та геополітика
обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	<u>2021/2022</u>
Семестр	II
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі:

Рихліцька Оксана Дмитрівна, к. ф. н., доцент кафедри етики, естетики та культурології

Комлев Олександр Олександрович, д. геогр. наук, професор кафедри геоморфології

Пролонговано: на 2022/2023 н.р. Н. Кр. Серогора Н. «22» 12 2022р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. (_____) «__» 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ - 2021

Розробники:

Рихліцька Оксана Дмитрівна, к.ф.н., доцент кафедри етики, естетики та культурології філософського факультету

Комлев Олександр Олександрович, д.геогр.наук, професор кафедри геоморфології

Затверджено

«27» серпня 2021 р.

Зав. кафедри етики, естетики та культурології

[підпис] (ІРИНА МАСЛІКОВА)

Протокол № 1 від «27» 08 2021 р.

[підпис] Зав. кафедри геоморфології
(СЕРГІЙ БОРТНИК)

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від «31» серпня 2021 року № 2
Голова науково-методичної комісії [підпис] (ІРИНА МАСЛІКОВА)

«31» серпня 2021 року

Схвалено науково - методичною комісією географічного факультету

Протокол від «30» серпня 2021 року № 6
Голова науково-методичної комісії [підпис] (НАТАЛЯ КОРОГОДА)

«30» серпня 2021 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни –забезпечення цілісного уявлення щодо розуміння проблем професійної та корпоративної етики в сфері вирішення соціальних та етичних проблем при розробці, втіленні та набутті етичних принципів та норм у професійної діяльності, а також оволодіння методами аналізу професійних кодексів

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** основні етапи розвитку етичної думки; методи філософських досліджень, методи психології та основні етико-філософські поняття та категорії.

2. **Вміти** збирати та інтерпретувати інформацію щодо дилемних проблем професійної та корпоративної етики в професійній діяльності; застосовувати основну методологію імперативно-ціннісних аспектів професійної практики

3. **Володіти елементарними навичками** наукового дослідження та інтегрованою інформацією наукового дослідження та управління інформацією; критичного ставлення та прогнозування стосовно специфічних політичних, економічних, культурно-професійних подій; використання іншомовних фахових інформативних джерел.

4. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Професійна та корпоративна етика» належить до переліку дисциплін ОК та викладається у II семестрі магістратури. Навчальна дисципліна послідовно розглядає особливості розвитку і становлення професійної та корпоративної етики та їх нагальність в сучасних професійних практиках. Визначається предмет, завдання, теоретичні основи, методології, основні напрямки професійної етики. З'ясовуються особливості вироблення та розвитку практичних вмінь та навичок прийняття рішень з етичної поведінки спеціалістів в дилемних ситуаціях професійної діяльності, а також ознайомлення з кодексами професійної етики. Розглядаються особливості оволодіння методами аналізу даних кодексів та їх удосконалення, напрацювання розуміння та переконання щодо слідування нормам професійної етики, як необхідної умови професійного розвитку. На прикладі сценаріїв виробничих ситуацій в установах і організаціях природничих досліджень вміти прогнозувати ефективність виробничої діяльності та ймовірне виникнення і попередження проблемних ситуацій у випадках появи таких у групах вищої, середньої та нижньої ланки працівників та інших видів діяльності в колективах різко відмінного професійного та загального інтелекту.

Вивчення дисципліни має сформувати у студентів наступні компетентності:
Інтегральної:

Здатність розв'язувати складні задачі та прикладні проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері політичної географії та геополітики, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

загальних:

ЗК 3. Здатність виявляти, ставити і вирішувати проблеми.

ЗК 4. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 5. Здатність працювати в команді.

Фахової:

СК 9. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти на засадах компетентнісного підходу.

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	Предмет, методи, теоретичні основи досліджень професійної та корпоративної етики в сфері прикладних досліджень	Лекція, самостійна робота	Письмова контрольна робота, тести	1
1.2	Принципи та основні норми професійної етики	Семинар, самостійна робота	Усна доповідь,	2
1.3	Основні види професійної етики та їх сучасне функціонування в сферах професійної діяльності	Лекція, самостійна робота	Письмова контрольна робота Усна доповідь	2
1.4	Роль професійної та корпоративної етики в становленні дослідника геополітичного та природного середовища	Самостійна робота, лекції	Усна доповідь есе	2
1.5	Методи та механізми розв'язання основних моральних проблем в колективах дослідників геополітичної сфери, як вітчизняного так і міжнародного рівня	Семинар, самостійна робота, лекції	Письмова контрольна робота, ситуаційний аналіз	3
1.6	Особливості професійних кодексів в діловій практиці та управлінні територіально-політичних систем	Семинари, самостійна робота, лекції	Презентація самостійного дослідження Тест, Усна доповідь	2
	Вміти:			
2.1	Демонструвати планування та виконання в теоретичних та прикладних дослідженнях інноваційних геополітичних підходів щодо економічної фінансової, науково-технічної й культурної сфери діяльності міжнародного співтовариства;	Семинари, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження	1
2.2	Пояснювати специфіку основних видів професійної етики і шляхи подолання розриву між загальними моральними принципами та вимогами основних принципів у сферах регіонально управління та розвитку	Семинар, Самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження есе	1
	Здійснювати дослідження методів та	Семинар, Самостійна	презентація	2

2.3	механізмів розв'язання основних моральних дилем сучасних практик та вимог корпоративної етики задля забезпечення успішності проєктів регіонального розвитку	робота	самостійного дослідження, письмова контрольна робота, есе	
2.4	Здійснювати експертну оцінку ціннісного аспекту місії професійних та корпоративних кодексів у професійних практиках	Семинар, Самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження.	2
2.5	Виявляти специфіку впровадження корпоративної соціальної відповідальності в сфері природного, економічного, соціального й політичного просторів та розроблення рекомендацій з урахуванням професійних етичних норм поведінки	Семинари, Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, текст рекомендацій, самостійна робота	1
2.6	Досліджувати та аналізувати дилемні професійні ситуації в дослідженнях географічних чинників на стратегічних позицій регіону, держави;	Самостійна робота	Текст рекомендацій	2
	комунікація:			
3.1	використовувати сучасні знання для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів задля здійснення обґрунтованого вибору методів формування ефективних рішень в сфері управління;	Семинари, самостійна робота	Усні доповіді, есе	1
3.2	презентувати результати проведених досліджень та самостійної роботи у здатності до здійснення вибору та соціальної відповідальності у розвитку геополітики	Семинари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження,	2
3.3	Вести дискусії стосовно питань ролі професійної та корпоративної етики в сферах дослідження та оцінювання результатів дослідження у світових і регіональних процесах	Семинари, лекції	Дискусії, есе, самостійне дослідження	2
	автономність та відповідальність:			
4.1	вільно володіти сучасними методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації у вітчизняному та міжнародному просторі в геополітичних дослідженнях та природокористуванні	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження,	1
4.2	Аналізувати та кваліфіковано виявляти, вирішувати моральні конфлікти в конкретних ситуаціях практичної діяльності	Семинари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	1
4.3	Нести відповідальність за достовірність проведених досліджень та приймати	Семинари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація	2

нестандартні рішення в проблемних ситуаціях розвитку та розробки геополітичної стратегії з урахуванням глобальних загроз і викликів		самостійного дослідження	
---	--	--------------------------	--

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	1.4	1.5	1.6	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3
Програмні результати навчання																	
ПР02. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати вміння працювати в команді.								+	+				+		+	+	+
ПР07. Брати участь у розробленні програм та стратегій розвитку територій (держав і регіонів), геопросторового управління територіально-політичними системами різного ієрархічного рівня.				+				+	+							+	+
ПР13. Здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти, розробляти необхідне для цього навчально-методичне та інформаційне забезпечення	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (**знання**1.1 – 1.6), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (**вміння**2.1-2.6); (**комунікація**3.1-3.3); (**автономність та відповідальність**4.1-4.3), що складає 60% загальної оцінки.

Оцінювання семестрової роботи:

1. Усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах: -20 / 35 балів
2. Самостійна робота (ситуаційний аналіз): 14 / 20 балів
3. Самостійна робота (дослідження принципів роботи керівника): -12 / 17 балів
4. Самостійна робота (написання тестових завдань): 5 / 8 балів

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усього навчального курсу. Загальна оцінка за семестр складається із балів, отриманих за аудиторну роботу (усні доповіді, доповнення та участь в дискусіях на семінарах) та за самостійні роботи (робота з текстами, дослідження цінностей, написання тексту рекомендацій). Всі види робіт за семестр мають у підсумку:

- в максимальному вимірі 80 балів
- в мінімальному вимірі 48 балів

У разі відсутності на семінарському занятті студент має відпрацювати завдання на семінар в письмовій формі.

Підсумкова контрольна робота в письмовій формі - - 12 / 20 балів

Підсумкове оцінювання у формі заліку:

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів за систематичну роботу впродовж семестру з урахуванням підсумкової контрольної роботи. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання.

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж критичний мінімум - 60 балів, для одержання заліку необхідно обов'язково відпрацювати пропущені теми в письмовій формі та здати/надіслати електронною поштою викладачу, що проводить семінарські заняття.

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестрову роботу (мінімум 48, максимум 80 балів) та підсумкової контрольної роботи (мінімум 12, максимум 20 балів).

При простому підрахунку:

	Семестрова кількість балів	Підсумкова контрольна робота	Підсумкова оцінка дисципліни
<i>Мінімум</i>	48	12	60
Максимум	80	20	100

7.2. Організація оцінювання:

Види робіт		Семестрова кількість балів	
		Min - 48 бали	Max - 80 балів
Усна відповідь	Теми 2, 3, 6,7,8	«3» x 5 = 15	«5» x 5 = 25
Доповнення, участь в дискусіях	Теми 2, 3, 7,9	«1» x 5 = 5	«2» x 5 = 10
Тестові завдання	Тема 1, 6	«1» x 2 = 2	«2» x 4 = 8
Самостійна індивідуальна робота	Дослідження та ситуаційний аналіз професійних ситуацій (I част)	«14» x 1 = 14	«20» x 1 = 20
	Самостійна індивідуальна робота: «Принципи роботи керівника дослідницьких підрозділів (груп, загонів, партій, експедицій, управлінь)» (II част)	«12» x 1 = 12	«17» x 1 = 17
Підсумкова контрольна робота	До тем 1-9	«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20
Підсумкова оцінка з дисципліни		60	100

Критерії оцінювання:

1. Аудиторна робота:

Усна відповідь:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу

4 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, поверхнево його викладає - не спирається на необхідну навчальну літературу, Має у відповіді суттєві неточності

2. Доповнення / дискусія:

2 бали – доповнення змістовне та ґрунтовне

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію

3. Самостійна індивідуальна робота: аналіз (Case-studies)-(I част)

17-20 –балів студент представив індивідуальну дилемну ситуацію, що має чітку структуру, характеризується оцінкою з точки зору професійної етики, чітко окресленим моделюванням наслідків вирішення даної дилеми в професійному/корпоративному середовищі. Надана оцінка можливості існування альтернативного рішення прогнозування/запобігання/завбачення у відповідності з певною етичною системою і регульованими нею ціннісно-нормативними вимогами щодо обраного алгоритму вирішення.

12-14 балів – студент представив ситуацію, що не має чіткої структури, характеризується оцінкою з точки зору професійної етики, окресленим моделюванням наслідків вирішення даної дилеми в професійному/корпоративному середовищі. Але відсутня чітка етична аргументація щодо прийнятого рішення ймовірних наслідків від запропонованого вирішення не відповідає вище зазначеним вимогам

4. Самостійна робота: «Принципи роботи керівника»(II част):

17 балів -студент здійснює етичний аналіз моральних цінностей у сфері /професійного/соціального із застосуванням методології етики, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує спеціальну літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість в роботі над есе.

12 балів- студент здійснює аналіз моральних цінностей, але недостатньо розкриває зміст поставлених питань, не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, та не відповідає вищезазначеним вимогам

6.Самостійна робота, підсумкова контрольна робота:

20-16 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи

15-11 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

10-6 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

5-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх двох частин та виконання самостійних робіт

7.3 Шкала відповідності:

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
Частина 1. Професійна та прикладна етика в структурі етичного знання				
1	Тема 1. Професійна та прикладна етика в структурі етичного знання	2	2	5
2	Тема 2. Професіоналізм як моральна цінність		2	5
3	Тема 3. Корпоративна культура та корпоративна етика	2		5
4	Тема 4. Етика конфлікту та методології прийняття етичних рішень в професійних ситуаціях	2	2	8
5	Індивідуальна самостійна робота: ситуаційний аналіз			12
Частина 2. Досвід проведення наукових та прикладних досліджень природного середовища				
6.	Тема 6. Морально-етичні проблеми наукового дослідження	2	2	5
7.	Тема 7. Морально-етичні принципи роботи керівника дослідницьких груп, загонів, експедицій, управлінь, які здійснюють природничі дослідження камеральним шляхом		2	5
8.	Тема 8. Особливості професійної та корпоративної етики в екстремальних умовах (високогір'я, карстові печери, антарктичні станції, Крайня Північ, тропічні пустелі, підводні дослідження)	2		5
9.	Тема 9. Особливості формування корпоративної етики підприємств (вітчизняний та міжнародний досвід) та КСВ	2	2	5
10.	Індивідуальна самостійна робота: Принципи роботи керівника дослідницьких підрозділів (груп, загонів, партій, експедицій, управлінь) на вибір			8
	Підсумкова контрольна робота			2
	ВСЬОГО	12	12	65

Загальний обсяг **90 год.**, в тому числі:

Лекцій - **12 год.**

Семінари - **12 год.**

Самостійна робота - **65 год.**

Консультацій - **1 год.**

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна: (Базова)

1. Аболина Т.,Нападиста В.,Рихліцька О. Прикладна етика. Навч.посібник / За наук.ред. Панченко В.І. – К.: «Центр учбової літератури», 2012. – Розділ 1. – С.7-40.
2. Гьосле В. Практична філософія в сучасному світі. –К., 2003.-с.248
3. Джордж Р. Де Т. Деловая этика / Пер. с англ.– М.: ИГ «Прогресс»; ИД «РИПОЛ КЛАССИК», 2003.
4. Етика. Естетика: Навч.посібник / за наук. ред.Панченко В.І. – К.: «Центр учбової літератури», 2014 – Розділ 1 – С. 6-22.
5. Исаченко А.Г. Теория и методология географической науки. - М.: Академия, 2004. — 400 с.
6. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень. - Навчальний посібник - К.: Кондор, 2003. - 192 с.
7. Ломачинська І.М.,Рихліцька О.Д., Барна Н.В. /Основи корпоративної культури.- К.:2011
8. Мороз С.А, Оноприенко В.І., Бортник С.Ю. Методология географической науки. - Киев: Издательство «Заповіт», 1997.
9. Пістун М.Д. Географія у моєму житті: Монографія. — К.: 2009.
10. Професійна та корпоративна етика: навч. посіб. / за ред., В.І.Панченко.- К: 2019 ВПЦ «Київський університет», 2019.

Додаткова :

1. Аболина Т.Г. Прикладная этика: статус, проблемы, перспективы // Соціальна етика: теоретичні та прикладні проблеми. Збірник статей, Київ 2010. – С.6-15
2. Актуальні проблеми етики та їх значення для розв'язання загальнолюдських проблем (Електронний ресурс) – Режим доступу:[http^//parta.com.ua/var/](http://parta.com.ua/var/)
3. Бакштановский В.И., Согомонов Ю.В. Этика профессии: миссия, кодекс, поступок / Монография / Тюмень: НИИ прикладной этики ТюмГНГУ, 2005. – Введение, Часть 1 В поисках идентичности С.6-185
4. Борейко В. Екологічна етика. - К., 2004,
5. Гасюк Л.М. До проблеми визначення сутності «професійна етика» //Теоретичні питання освіти і виховання.-К.:2001.-Вип.14.-с.100-102
6. Декларация об ответственности нынешних поколений перед будущими поколениями (1997) // URL:[http:// unesdoc.unesco.org/images/0011 /001102/ 110220rb.pdf#page=97](http://unesdoc.unesco.org/images/0011/001102/110220rb.pdf#page=97)
7. Йонас Х. Принцип відповідальності.Досвід етики для технологічної цивілізації– М.: Айрис-пресс, 2004.
8. Кутырев В.А. Естественное и искусственное: борьба миров. – Нижний Новгород, 1994.
9. Лозовий В.О. умови виникнення й призначення професійної етики [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://www.djerelo.com/index.php?>
10. Малахов В. Етика . К., 2004
11. НБУ ім. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
12. Нефінансова звітність: інструмент соціальної відповідальності бізнесу. – К.: Інжиніринг, 2010. – 84 с.
13. Ф. Котлер, Н. Лі, Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / пер. з англ.. – К.: Стандарт, 2005. – 302 с.
14. Фукуяма Ф. Наше постчеловеческое будущее: Последствия биотехнологической революции/ Ф.Фукуяма; Пер. с англ. М.Б.Левина. – М.: ООО «Издательство АСТ»: ОАО «ЛЮКС», 2004.С.51-52
15. Фукуяма Ф. Доверие. Социальные добродетели и путь к процветанию. – М.: АСТ, 2004. – 730 с.
- 16.Хабермас Ю. Будущее человеческой природы. –М., 2002.- С.137-138